

Jiráček, Jiří

Jubileum profesora Stanislava Žaži

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. A, Řada jazykovědná. 2004, vol. 53, iss. A52, pp. 136-137

ISBN 80-210-3419-X

ISSN 0231-7567

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/101202>

Access Date: 11. 12. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Ve výše uvedených sférách vykazuje jubilant velmi bohatou publikační aktivitu. Její důležitou součástí je mj. činnost recenzní, v níž sleduje pozorně a soustavně naši i zahraniční produkci. Plodně však zasáhl i do oblasti lexikografie: je autorem česko-ruského slovníku pro archeology i jeho rusko-českého protějšku. Při tvorbě těchto slovníků úspěšně využil svých poznatků a zkušeností z vlastních fakultních kurzů ruštiny pro studenty archeologie.

Nemalá je pedagogická činnost jubilantova. Koná v současnosti přednášky a semináře z historického vývoje ruštiny a z morfologie současného jazyka na filozofické, zčásti i pedagogické fakultě MU. Z této oblasti vytěžil cenné materiály pro učební texty z ruské morfologie. Je vedoucím i oponentem diplomových i doktorských prací, předsedou komise pro závěrečné zkoušky magisterského i doktorského studia, členem oborové rady ruštiny na filozofické fakultě MU v Brně a na téže fakultě UP v Olomouci, členem komisí hodnotících výsledky grantů apod.

Řadu let byl A. Brandner členem výboru brněnské odbočky Jazykovědného sdružení ČR a v roce 1996 byl zvolen předsedou odbočky. V této funkci si získal zásluhu o značnou aktivitu a o dobrou pověst odbočky zejména tím, že plánovitě zve významné zahraniční lingvisty, s nimiž udržuje čilé kontakty, k přednáškám na půdě fakulty. K této činnosti se druží i jeho členství v redakčních radách odborných časopisů jako *Opera Slavica* a *Rossica*.

S uznáním je třeba připomenout i Brandnerovu péči o bibliografii jazykových slavik, která vznikla na katedře ruského jazyka FF MU před mnoha lety především zásluhou zesnulého profesora Mrázka.

Jubilant si za léta svého působení na pracovišti získal trvalé sympatie svých spolupracovníků i posluchačů jak pro uznávané výsledky své publikační i pedagogické aktivity a spolehlivé organizační schopnosti, tak i pro své povahové vlastnosti – přátelský vztah ke kolegům, ochotu a obětavost, důslednost v jednání se studenty i klidné a rozvážné vystupování bez negativních emocí. V současnosti je v plném rozmachu své činnosti. Přejeme mu do dalších let plné zdraví, mnoho dalších pracovních úspěchů a jsme přesvědčeni, že se od něho dočkáme nových přínosných prací, zejména pak velké syntetické studie, kterou zatím odborné veřejnosti ještě dluží.

Stanislav Žaža

Jubileum profesora Stanislava Žaži

Pěťasedmdesát let se 14. dubna 2004 dožil náš přední rusista prof. PhDr. Stanislav Žaža, CSc. Jubilant se narodil v Brně, kde v r. 1948 maturoval, poté absolvoval brněnskou filozofickou fakultu, obor ruština–latina–řečtina. Během studia se stal asistentem na tehdejší katedře rusistiky. V r. 1966 obhájil kandidátskou práci, v r. 1979 se habilitoval a v r. 1989 byl jmenován profesorem.

O jeho rozsáhlé a mnohostranné odborné činnosti bylo na stránkách tohoto sborníku pojednáno již před patnácti lety u příležitosti jubilantových šedesátin (SPFFBU A 37–38, 1989–1990, s. 21–23). Připomeňme jen, že se náš jubilant zaměřil hlavně na oblast ruské skladby v porovnávacím aspektu rusko-českém a zevrubně zpracoval celou oblast ruské interpunkce. Autorsky se podílel na první naší poválečné porovnávací skladbě ruštiny (*Přruční mluvnice ruštiny pro Čechy 2*, 1960) a na dvou vysokoškolských učebnicích (*Орфография, пунктуация и книжно-письменная речь русского языка*, 1979, a *Русский синтаксис в сопоставлении с чешским*, 1982). Později se S. Žaža zaměřil na problémy ruské větňečlenské i souvětňe syntaxe. Dalším předmětem jeho zájmu je sféra větňe modality, především jistotní, jejíž různé stránky jsou tématem několika jeho statí v odborných časopisech a sbornících.

Prof. Žaža úspěšně pokračoval ve své činnosti i nadále. Dokladem toho je mj. jeho autorská a zároveň i redakční práce na dvoudílném vysokoškolském učebním textu *Morfologie ruštiny* (1996, 1997). V posledních letech zasáhl též do zkoumání aktuálního komerčního lexika v rusko-českém porovnání, viz jeho příspěvky přednesené na rusistických konferencích pořádaných Ostravskou univerzitou.

Jako rusista se zájmem o širší problémy slavistiky se prof. Žaža aktivně zúčastnil všech slavistických sjezdů konaných v období 1968 až 1993 a ve shodě s úkoly našich rusistů i většiny kongresů MAPRJAL (Mezinárodní asociace ruštinářů).

Typickým rysem Žažovy badatelské činnosti je snaha o sepětí vědecké problematiky s praktickým uplatněním dosažených výsledků. O tom výmluvně svědčí např. jeho skriptová učebnice *Paradigmatika a akcentuace ruského slovesa, část I, Třídění sloves*, Praha 1968, jež se dočkala trojího vydání. Na ni tematicky navázala část II *Přízvuk slovesných tvarů* (Brno 1991). Pro výuku ruštiny je velmi cenná jubilantova publikace *Základy ruštiny pro filology (v porovnání s češtinou)*, Brno 1992, a v přepracovaném vydání pak *Ruština a čeština v porovnávacím pohledu*, Brno 1999, poskytující vysokoškolskému studentovi hlubší poznatky o jazyku, který se rozhodl studovat, o mluvnické stavbě a slovní zásobě ruštiny jako jazyka geneticky příbuzného.

Podnětné jsou nedávné Žažovy studie o mezijazykových vlivech. Jako klasický filolog zasáhl i do prozkoumání morfologie latiny (SPFFBU N 6–7, 2001–2002, 335–340) a pro posluchače vypracoval učební text *Latina pro studenty východoslovanských jazyků* (Brno 2000). Jako jeden z širokého kolektivu autorů se podílel také na *Encyklopedickém slovníku češtiny* (2002).

Náš jubilant pokračoval též v redakční činnosti a v práci ve vědeckých a odborných komisích. Je členem redakční rady jazykovědné řady SPFFBU, časopisů *Rossica* a *Opera Slavica*. Na FF MU je předsedou oborové rady pro doktorandské studium v oboru ruský jazyk a členem též oborové rady je od r. 2003 i na FF UP v Olomouci. Stále bývá školitelem doktorandů a oponentem disertačních a habilitačních prací.

Vynikajícímu rusistovi a jazykovědci, milému a skromnému člověku Stanislavu Žažovi přeje-
me do dalších let zdraví a dobrou pracovní pohodu, abychom se mohli těšit na jeho nové příspěvky k obohacení naší rusistiky a jazykovědy vůbec.

Jiří Jiráček

Zdravice profesorovi Miroslavu Greplovi

Milý Mirku, za všechny přátele a kolegy přicházím s přáním všeho dobrého k Tvým narozeninám já jako Tvůj skororovesník. Bylo by asi trochu přehnané a troufalé užít při této příležitosti slov, jimiž se sv. Cyril obrátil ke svému bratru sv. Metodějovi: „My dva jsme byli souspřeží táhnoucí (tj. orající) jedinou brázdou“, ale ono to vlastně platí i pro nás, že? Naší společnou brázdou je přece syntax: Ty jsi syntaktik češtiny, já staroslovenštiny. Oba jsme se také před lety s mladickým nasazením podíleli na organizování celé série mezinárodních symposií o slovanské skladbě (se slavistou Jaroslavem Bauerem, který je inicioval, s rusisty Romanem Mrázkem a Stanislavem Žažou, s českými dialektology Janem Chloupkem a Janem Balharem, s obecným lingvistou Mirkem Čejkou a jinými kolegy, vzpomínáš?). V jednom zahraničním časopisem jsem se pak dočetl, že se tím Brno stává „Mekkou slovanské syntaxe“; bylo tomu tak i Tvou nezanedbatelnou zásluhou. A pak jsme spolu více než celé desetiletí sdíleli na fakultě společnou pracovnu. Pro Tebe jako rozeného provokatéra to byla příležitost k formulování mnoha vědeckých krajností a schválností,